

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนโดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และศึกษาความตรงของตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนโดยใช้โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจากโปรแกรมลิสเรล โดยมีสมมุติฐานการวิจัย 2 ข้อ คือ 1.ความเหมาะสมของตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนที่พัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญมีความตรงเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2. ความเป็นไปได้ของตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนที่พัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญมีความตรงเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยในการพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนโดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี สรุปผลได้ดังนี้

ตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ที่มีความเหมาะสมในการชี้วัดมีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ 30 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการใช้ มี 10 ตัวชี้วัด คือ

1. นักเรียนทำความสะอาดและเก็บอุปกรณ์ของห้องเข้าที่เมื่อใช้เสร็จแล้ว
2. นักเรียนเก็บอุปกรณ์การเรียนอื่น ๆ ของส่วนรวมเข้าที่เดิม หลังจากใช้เสร็จเรียบร้อยแล้ว
3. นักเรียนเก็บหนังสือที่เป็นสมบัติของห้องไว้ที่เดิมเมื่อใช้เสร็จเรียบร้อยแล้ว
4. นักเรียนปิดไฟ ปิดพัดลมและหน้าต่างของห้องเรียน หลังจากเลิกเรียนแล้ว
5. นักเรียนหยิบอุปกรณ์ของห้องไปใช้แล้วเก็บคืนที่เดิมอย่างเรียบร้อย
6. นักเรียนใช้สีน้ำของห้องอย่างประหยัด ผสมสีน้ำให้เพียงพอกับการใช้งาน
7. นักเรียนใช้อุปกรณ์และวัสดุต่างๆของห้องอย่างประหยัด ใช้อย่างทะนุถนอมเพื่อให้อุปกรณ์เกิดความคงทน ใช้งานได้นาน
8. นักเรียนเก็บอุปกรณ์ก็ทำให้เป็นระเบียบหลังจากเลิกใช้แล้วเก็บเข้าที่เดิม
9. นักเรียนนั่งเก้าอี้ในท่าที่ถูกต้อง สุภาพ และไม่โยกเก้าอี้ไปมา

10. นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์อย่างถูกวิธี

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการถือเป็นหน้าที่ มี 10 ตัวชี้วัด คือ

1. นักเรียนการทำหน้าที่เฝ้ารักษาความสะอาดตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด
2. นักเรียนการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนตามที่กำหนด
3. นักเรียนการดูแลห้องสมุดหรือห้องปฏิบัติการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
4. นักเรียนรับอาสาหน้าขยะในถังของห้องไปทิ้ง
5. นักเรียนรับอาสาในการเก็บกระดาษในห้องเรียน
6. นักเรียนรับอาสาลดบกระดานดำและปิดหน้าต่างหลังจากเลิกเรียนแล้ว
7. นักเรียนรับอาสาทำงานในเรื่องที่ตนถนัดและมีความสามารถเฉพาะตัว
8. นักเรียนรับอาสาแจกเอกสารของครูให้เพื่อน ๆ
9. นักเรียนอาสารวบรวมแบบฝึกหัดไปส่งครู
10. นักเรียนรับอาสาช่วยครูแจกอาหารกลางวัน

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเคารพสิทธิ มี 10 ตัวชี้วัด คือ

1. นักเรียนไม่นำอุปกรณ์สิ่งของที่เป็นของส่วนรวมของห้องเรียนไว้ใช้กับตนเองหรือเก็บไว้ใช้เป็นของส่วนตัว
2. นักเรียนไม่นำอุปกรณ์ในการเรียนที่เป็นของส่วนรวมกลับไปใช้ที่บ้าน
3. นักเรียนไม่นำอุปกรณ์กีฬากลับไปเล่นที่บ้าน
4. นักเรียนไม่เก็บหนังสือนอกเวลาของห้องมาไว้ที่ตนหลายวัน
5. นักเรียนแบ่งปันและเปิดโอกาสให้เพื่อนใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียน
6. นักเรียนแบ่งปันของส่วนรวมของห้องให้เพื่อนได้ใช้
7. นักเรียนเปิดโอกาสให้เพื่อนได้ใช้อุปกรณ์กีฬาของส่วนรวมของโรงเรียน
8. นักเรียนแบ่งปันให้เพื่อนๆ ได้ใช้หนังสือนอกเวลาของห้องเรียน
9. นักเรียนหยิบกระดาษมาใช้ตามจำนวนที่กำหนดให้เท่านั้น
10. นักเรียนให้เพื่อนยืมหนังสือไปอ่าน

2. สรุปผลการตรวจสอบความตรงของตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนที่พัฒนาโดยใช้โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จากโปรแกรมลิสรัด

ด้านความเหมาะสมของตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนที่พัฒนาได้จากผู้เชี่ยวชาญ 30 ตัวชี้วัดพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่า ไคสแควร์ เท่ากับ 261.80 ($P = 0.09$) ที่องศาอิสระ เท่ากับ 233

ค่า GFI เท่ากับ 0.95 และค่า AGFI เท่ากับ 0.91 หมายความว่า โมเดลตามกรอบความคิดในการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี และน้ำหนักองค์ประกอบของตัวชี้วัดมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่าแสดงว่าตัวชี้วัดทั้งหมดนี้เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญขององค์ประกอบของตนและองค์ประกอบ ทั้ง 3 องค์ประกอบที่สำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านการถือเป็นหน้าที่ (E2) รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านการเคารพสิทธิ (E2) และ องค์ประกอบด้านการใช้ (E1) ตามลำดับ ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบ 1.04, 0.78 และ 0.54 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

น้ำหนักองค์ประกอบอันดับแรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนด้านการใช้ (E1) มีค่าเป็นบวก มีขนาดสูงตั้งแต่ 0.22 – 0.78 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค่า แสดงว่าตัวชี้วัดทั้ง 10 ตัวเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญด้านความเหมาะสมของตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน โดยตัวชี้วัดที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ตัวชี้วัดที่ 4 นักเรียนปิดไฟ ปิดพัดลมและหน้าต่างของห้องเรียน หลังจากเลิกเรียนแล้ว(DCP4) ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.78 ตัวชี้วัดนี้มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใช้ (E1) ร้อยละ 0.95 เหตุผลที่ตัวชี้วัดที่ 4 นักเรียนปิดไฟ ปิดพัดลมและหน้าต่างของห้องเรียน หลังจากเลิกเรียนแล้ว ตัวเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญมากที่สุด เพราะอาจเกิดจากพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากการได้รับการปลูกฝังของครูหรือผู้ปกครองให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีน้ำใจ รู้จักช่วยกันประหยัดทรัพยากร และนอกจากนี้อาจเกิดจากจิตสำนึกที่ดีเป็นปัจจัยภายในตัวของนักเรียนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอี่ยมพร หลินเจริญ (2547, บทคัดย่อ) ผลการตรวจสอบความตรงของตัวบ่งชี้ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่าโมเดลตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่วนตัวชี้วัดที่มีความสำคัญน้อยที่สุดคือ ตัวชี้วัดที่ 7 นักเรียนใช้อุปกรณ์และวัสดุต่างๆของห้องอย่างประหยัด ใช้อย่างทะนุถนอมเพื่อให้อุปกรณ์เกิดความคงทนใช้ได้นาน(DCP7) ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.22 ตัวชี้วัดนี้มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใช้ (E1) ร้อยละ 0.06 ที่ตัวชี้วัดนี้มีความสำคัญน้อยที่สุดเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่า การใช้อุปกรณ์และวัสดุต่างๆของห้องอย่างประหยัด ใช้อย่างทะนุถนอมเพื่อให้อุปกรณ์เกิดความคงทน ใช้ได้นาน อาจเกิดจากนักเรียนขาดความตระหนักในการรักษาดูแลอุปกรณ์และความประหยัดในการใช้อุปกรณ์และวัสดุต่างๆของห้องเนื่องจากโรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้บริการแก่นักเรียนตลอดเวลา โดยที่นักเรียนไม่ได้ใช้เงินของตัวเองซื้อหามา เลย

ไม่ใส่ใจที่จะดูแล เพราะคิดว่าถ้าสิ่งของนั้นชำรุดหรือเสียหาย ทางโรงเรียนก็ต้องจัดหามาให้ได้ใช้ สอย ตลอดเวลาอยู่แล้ว

นำหน้าองค์ประกอบอันดับแรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนด้านการถือเป็นที่ (E2) มีค่าเป็นบวก มีขนาดสูงตั้งแต่ 0.38 - 0.52 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค่า แสดงว่าตัวชี้วัดทั้ง 10 ตัวเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญด้านความเหมาะสมของตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โดยตัวชี้วัดที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ตัวชี้วัดที่ 15 นักเรียนรับอาสาในการเก็บกระดาษในห้องเรียน (DCP15) ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.52 ตัวชี้วัดนี้มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใช้ (E2) ร้อยละ 0.36 เหตุผลที่ตัวชี้วัดที่ 15 นักเรียนรับอาสาในการเก็บกระดาษในห้องเรียนเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญมากที่สุด เพราะการกระทำในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่นักเรียนต้องพบในห้องเรียนอยู่เป็นประจำ สามารถทำได้ถ้ามีความตั้งใจที่จะช่วยกันดูแลใส่ใจในเรื่องความสะอาดของห้องเรียน นอกจากนี้ยังบ่งบอกได้อีกว่านักเรียนเป็นคนที่มีความน้ำใจ เวลาส่วนมากของในแต่ละวันนักเรียนจะใช้ชีวิตอยู่ในห้องเรียนหรือโรงเรียนเป็นส่วนมาก ก็เปรียบเสมือนว่าห้องเรียนหรือโรงเรียนเป็นบ้านหลังที่สองของนักเรียนก็เปรียบได้ เพราะฉะนั้นถ้าคนที่อยู่ในบ้านหลังเดียวกันต่างคนต่างให้ความร่วมมือและช่วยกัน ในการดูแลความสะอาดบ้านก็จะทำให้บ้านของเราน่าอยู่อาศัยมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติที่ดีของตัวบ่งชี้ ของศิริชัย กาญจนวาสี (2545, หน้า 84) ที่ว่าตัวบ่งชี้ที่ดีต้องบ่งชี้ได้ตามลักษณะที่ต้องการวัดอย่างถูกต้อง แม่นยำ โดยมีความตรงประเด็น และมีความเป็นตัวแทน ส่วนตัวชี้วัดที่มีความสำคัญน้อยที่สุดคือ ตัวชี้วัดที่ 17 นักเรียนรับอาสาทำงานในเรื่องที่ตนถนัดและมีคือ ความสามารถเฉพาะตัว(DCP17) ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.38 ตัวชี้วัดนี้มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการถือเป็นที่ (E2) ร้อยละ 0.18 ที่ตัวชี้วัดนี้มีความสำคัญน้อยที่สุดอาจเป็นเพราะว่าในช่วงวัยของนักเรียนในวัยนี้เริ่มเป็นวัยรุ่น โดยลักษณะนิสัยต่างๆไปของคนวัยรุ่นนี้ จะไม่ค่อยมีความมั่นใจในตนเองที่จะกล้าแสดงออก หรือเสนอตัวเพื่อจะช่วยเหลืองานบางอย่าง เนื่องจากเกรงว่าตนเองอาจจะทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น

นำหน้าองค์ประกอบอันดับแรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนด้านการเคารพสิทธิ(E3) มีค่าเป็นบวก มีขนาดสูงตั้งแต่ 0.41 - 0.57 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค่า แสดงว่าตัวชี้วัดทั้ง 10 ตัวเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญด้านความเหมาะสมของตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน โดยตัวชี้วัดที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ตัวชี้วัดที่ 26 นักเรียนแบ่งปันของส่วนรวมของห้องให้เพื่อนได้ใช้ (DCP26) ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.57 ตัวชี้วัดนี้มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน

การเคารพสิทธิ (E3) ร้อยละ 0.37 ตัวชี้วัดนี้มีความสำคัญมากที่สุดเพราะว่านักเรียนมาเรียนอยู่ในห้องเดียวกัน ได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ก็เปรียบเสมือนว่าเป็นสังคม สังคมหนึ่ง ในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมก็ต้องรู้จักการแบ่งปันสิ่งของต่างๆ ให้กับคนที่อยู่ในสังคมนั้น ได้ใช้สอยร่วมกันสามารถบ่งบอกได้ถึงความมีน้ำใจรู้จักแบ่งปัน จึงทำให้สังคมนั้นน่าอยู่มากขึ้น นักเรียนก็จึงต้องแสดงพฤติกรรมออกมาเช่นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติที่ดีของตัวบ่งชี้ที่ ศิริชัย กาญจนวาสี (2545, หน้า 86) กล่าวไว้ว่า ตัวบ่งชี้ที่ดีต้องสะดวกในการนำไปใช้ ใช้ได้ดีและใช้ได้ผล สามารถเก็บข้อมูลได้ง่าย และแปลความหมายได้ง่าย ส่วนตัวชี้วัดที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ตัวชี้วัดที่ 23 นักเรียนไม่นำอุปกรณ์กีฬากลับไปเล่นที่บ้าน (DCP23) ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.41 ตัวชี้วัดนี้มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเคารพสิทธิ (E3) ร้อยละ 0.19 ที่ตัวชี้วัดนี้มีความสำคัญน้อยเพราะว่าอาจจะเกิดจากความเข้าใจผิดหรือขาดความรอบคอบในการอ่านข้อคำถาม ในการตอบแบบสอบถามนั้น นักเรียนส่วนมากจะคุ้นเคยกับข้อคำถามในทางบวกมากกว่าพอได้มาตอบข้อคำถามในทางลบนักเรียนคงจะสับสนในการตอบ จึงทำให้ตัวชี้วัดนี้มีความสำคัญน้อยลง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

- 1.1 ตัวชี้วัดที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางในการนำไปประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หากโรงเรียนใดมีตัวชี้วัดเดิมอยู่ก่อนแล้ว สามารถนำตัวชี้วัดที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเทียบเคียงและปรับใช้ได้
- 1.3 ข้อควรระวังในการพัฒนาตัวชี้วัด เนื่องจากการพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นสามารถพัฒนาขึ้นอีกได้มากมาย ในการสร้างข้อคำถามมักจะมี ความใกล้เคียงและสอดคล้องกันในบางเรื่อง อาจส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลการสรุปผลคลาดเคลื่อน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อหาเกณฑ์ในการชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนได้
- 2.2 ควรมีการพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนด้านอื่นอีกต่อไป